

ІНТРАПРЕНЕРСТВО ЯК СУЧАСНА ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА ВНУТРІШНЬО ФІРМОВОГО ТРАНСФЕРУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

© Маслак М. В., 2017

Поняття «інтрапренерство» виникло з поєднання двох слів: «enterprise» – (підприємство або підприємництво) і латинського префікса «intra» – (внутрішній). З цього виходить, що дане поняття означає «внутрішньофірмове підприємництво». «Інтрапренерство» – внутрішньокорпоративне підприємництво, яке пов'язане з використанням власного досвіду, власних фондів, власних наукових розробок. Однак, сучасне використання цього терміну потребує певного корегування та уточнення. На нашу думку, інтрапренерству, як сучасній формі внутрішньофірмового підприємництва, притаманні інтелектуально-інноваційні риси, широкі можливості практичного використання на підприємстві творчого потенціалу його співробітників, результатів їх інноваційно-інтелектуальної діяльності [1]. Таким чином, саме інтрапренерство є найбільш ефективною сучасною організаційно-економічною формою проведення внутрішньофірмового трансферу технологій, що дозволяє в найбільшій мірі використовувати інноваційно-інтелектуальний потенціал для власної виробничо-комерційної діяльності.

Така форма організації виробничої діяльності підприємства потребує наявності в його бюджеті інтракапіталу, тобто капіталу, призначеного для генерування та реалізації ідей, що лежать в основі внутрішньофірмового підприємництва, і створення відповідних матеріально-технічних, інформаційних, соціальних та організаційних умов для ефективної інноваційної діяльності, зокрема в сфері створення та внутрішньофірмового використання інтелектуальних технологій. Разом з тим, на наш погляд, тільки наявності певних фінансових можливостей для ефективного здійснення внутрішньофірмового трансферу технологій є недостатньо. Необхідна всебічна увага до цього процесу з боку вищого менеджменту підприємства для практичної реалізації творчої ідеї та її практичного використання (формування духу підприємництва на підприємстві, перегляд форм та методів матеріального стимулювання персоналу, створення сприятливого виробничого клімату, підвищення культури виробництва, інноваційна диверсифікація ринків та продукції і т.п.).

Інтрапренерство як ефективна форма внутрішньофірмового підприємництва має свої передумови виникнення та свої специфічні наслідки використання на інноваційно активних промислових підприємствах, що і показано нами на рис. 1.

Варто звернути увагу на те, що економічна теорія в основному фокусує увагу і дослідників і виробників на аллокативній ефективності внутрішньофірмового інноваційного підприємництва, виключаючи з розгляду інші типи ефективності, які насправді є в багатьох випадках більш важливими. Проблема ефективності внутрішньофірмового трансферу технологій, а точніше ефективності внутрішнього підприємництва з метою комерціалізації власних технологічних розробок, на наш погляд, достатньо точно розкривається з використанням інструментарію «Х-ефективності», введеного в науковий обіг американським економістом українського походження Харві Лейбенстайном [2].

Х-ефективність (англ. X-Efficiency) представляє собою здатність знижувати витрати і підвищувати продуктивність при розробленій і впровадженій на підприємстві новій технології шляхом стимулювання техніко-організаційних удосконалень продукції, технології її виробництва, посилення мотивації працівників та інших внутрішніх поліпшень. Причинами виникнення Х-ефективності є: 1) неповнота трудових угод – в них вказані далеко не всі можливі задачі, які може досить ефективно виконувати даний працівник; 2) неринкові фактори виробництва – досить часто на ефективність виробництва впливають соціальні, екологічні та інші фактори, які прямо не

оцінюються і не заохочуються ринковим середовищем; 3) не всі виробничі функції специфіковані або відомі – на виробництві завжди є поле для винахідництва та раціоналізації, творча складова діяльності співробітників дозволяє постійно вдосконалювати як сам процес виробництва, так і результати його діяльності; 4) таємне співробітництво або наслідування конкуруючих фірм один одного у зв'язку із взаємозалежністю і невизначеністю.

Рисунок 1– Основні передумови та наслідки використання інтрапренерства на промислових підприємствах
Джерело: розроблено автором на основі [3;4]

Таким чином, внутрішньофірмовий трансфер технологій на засадах інтрапренерства, в основі якого лежить творча ініціатива співробітників, являє собою знакове явище для розвитку підприємництва в сучасних умовах. Інтрапренерство є ефективним інструментом формування іміджу компанії та елементом корпоративної культури, засобом мотивації найбільш творчих і неординарних особистостей, можливістю реалізації моделі підприємницької поведінки. Але в найбільшій мірі, на нашу думку, інтрапренерство сприяє розвитку інтелектуально-інноваційної діяльності підприємства, максимальному використанню її результатів у господарській діяльності на засадах внутрішньофірмового трансферу технологій.

1. Maslak O. *Intellectual capital as a factor of economic development of Ukraine* / O. Maslak, N. Grishko, O. Hlazunova, M. Maslak // *Journal of Turiba University «Acta Prosperitatis»*. – 2016. – No. 7. – P. 104–118.
2. Лейбенстайн Х. Аллокативная эффективность в сравнении с «Х-эффективностью» / *Теория фирмы* ; под ред. В. М. Гальперина. – СПб : Экономическая школа, 1995. – С. 477–506.
3. Качанов Е. Н. Сущность, ключевые признаки и функции внутрифирменного предпринимательства / Е. Н. Качанов, К. И. Сафонова // *Вестник ТГЭУ*. – 2005. – № 1. – С. 19–28.
4. Гетьман О. О. *Економіка підприємства : навч. посіб.* / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-ге видання. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.